

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

“Təsdiq edirəm”
“Tədris məsələləri” üzrə
prorektor vəzifəsini icra edən:
 dos.Z.I.Məmmədov
“12” 09 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050103- Coğrafiya müəllimliyi

Fakültə: “Tarix coğrafiya və incəsənət”

Kafedra: “Coğrafiya və onun tədrisi metodikası”

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Geodeziya və kartoqrafiya

Fənn proqramı: (ARTN Elmi-Metodiki Şurasının Coğrafiya bölməsinin 2 oktyabr 1998-cu il 2saylı protokolu ilə təsdiq edilmişdir.)

Kodu: İPF-B05

Tədris ili: I (2025-2026) Semestr: II

Tədris yükü: cəmi: 60 saat. Auditoriya saati -60 (30 saat mühazirə 30 saat seminar)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

Auditoriya N:

Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Bayramov Telman Bəhmən oğlu b/m

Məsləhət günləri və saati: II gün saat 15⁰⁰-17⁰⁰.

E-mail ünvanı: bayramov.47@mail.ru

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş.Əli Məmmədov küç.40

III.Tövsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaitivə metodik vəsaitlər:

1. Piriye R.X. “Geodeziya və topoqrafiya”
BDU, Bakı 1994. (LDU kitabxanasında var)
2. Алиев М.М., Геодезия В.1973. Гиришберг М.А. Геодезия часть 1.М.1967
3. Piriye R.X. “Kartoqrafiya” Bakı 1975 (LDU kitabxanasında var)
4. Салишев К.А. «Картотграфия» М.1982
5. Babayev R.Ə “Xəritə üzrə kartometrik və morfometrik tədqiqat işlərinin modelləşməsi. (LDU kitabxanasında var)
- 6.İnternetresursları.

IV. Perekvizitlər: Öncə I hissə.Materiklərin fiziki coğrafiyası-Avropa və Asiya

V.Korekvizitlər: Ölkəşünaslıq

VI. Fənnin təsviri məqsədləri : Yer üzərində ölçü işlərinin aparılması , koordinat şəbəkəsinin yaradılması, topoqrafik xəritələrin tərtibi. Kartoqrafiya elminin məqsədi tematik xəritələrin yaradılması və onlardan istifadə edilməsi haqqında elmdir. Bu məqsədlə müasir QİS texnologiyasından istifadə edilir

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024 cü il tarixi qərarlı olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə, 30 bal kollektivlərinin nəticələrinə görə. Əgər fənn üzrə həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024 cü il tarixi qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

-9 bal- tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam aça bilir.

-8 bal- tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

-7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir

-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

-5 bal- tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

-3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;

-1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

91-100 bal	Əla	A
81-90 bal	Çox yaxşı	B
71-80 bal	Yaxşı	C
61-70 bal	Kafi	D
51-60 bal	Qənaətbəxş	E
51 baldan aşağı	Qeyri kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə 30 saat, seminar 30 saat cəmi 60 saat

N	Keçirilən <u>mühazirə</u> , seminar, məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	Saat			Tarix		
		Müh	Sem.	Lab.	Müh	Se m.	Lab.
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Mövzu. Geodeziya və topoqrafiya elminin məqsəd və vəzifələri Plan: 1. 'Ali geodeziya 2. Kosmikgeodeziya 3. Topoqrafiya Mənbə: [1;2;5]	2	2				

2	Mövzu. Geodeziyanın inkişaf tarixi Plan: 1.Qədim dövrlər 2.Orta əsr 3.Müasir Mənbə: [1;2;5]	2	2				
3	Mövzu. Yer in forma və ölçüləri haqqında anlayış Plan: 1. Yer in radikti 2. Ekvator çevrəsi 3. Yer kürəsinin sahəsi Mənbə: [1;2;5]	2	2				
4	Mövzu. Geodeziya istifadə olunan proyeksiyalar Plan: 1.Silindrik proyeksiya 2.Arımtal proyeksiya 3.Ekvatonal proyeksiya Mənbə: [1;2;5]	2	2				
5	Mövzu. Coğrafi kordinatlar Plan: 1.Coğrafi enlik 2.Coğrafi uzunluq 3.Qrinvil meridian Mənbə: [1;2;5]	2	2				
6	Mövzu. Miqyasın məzmunu Plan: 1. Xətti miqyas 2. Adli miqyas 3. Ədədi miqyas Mənbə: [1;2;5]	2	2				
7	Mövzu. Cəhətləndirmə azimut dreksion və rumb Plan: 1. Kompaslar cəhət təyini 2. Arimetik cəhət təyini 3. Rumblarla cəhət təyini Mənbə: [1;2;5]	2	2				
8	Mövzu. Kartoqafiya elminin məqsəd və vəzifələri Plan: 1. Xəritəşünaslıq 2. Kartometrliya 3. Morfometrliya Mənbə: [1;2;5]	2	2				
9	Mövzu. Kartoqrafiya inkişaf tarixi Plan: 1.Qədim dövrdə 2.Orta əsrlərdə Müasir mərhələdə Mənbə: [1;2;5]	2	2				
10	Mövzu. Kartoqrafik proyeksiyalar Plan: 1.Merkator proyeksiyası 2.Silindirik proyeksiyası	2	2				

	3.Ortoqrafik proyeksiyası <i>Mənbə:</i> [1;2;5]					
11	Mövzu. Coğrafiya xəritələri və atlaslar Plan: 1.Xüsusi xəritələr 2.Ümumi coğrafi xəritələr 3.Topoqrafik xəritələr <i>Mənbə:</i> [1;2;5]	2	2			
12	Mövzu. Kartoqrafik şərti işarələr Plan: 1.Konturlu şərti işarələr 2.Miqyaslı şərti işarələr 3.İzahlı şərti işarələr <i>Mənbə:</i> [1;2;5]	2	2			
13	Mövzu. Xüsusi və tematik xəritələr Plan: 1.Dəniz xəritələri 2.İqlim xəritələri 3.Nəqliyyat xəritələri <i>Mənbə:</i> [1;2;5]	2	2			
14	Mövzu. Kartoqrafik generalizasiya Plan: 1.Kiçik miqyaslı xəritələr 2.Orta miqyaslı xəritələr 3.Böyük miqyaslı xəritələr <i>Mənbə:</i> [1;2;5]	2	2			
15	Mövzu. Kartometrik və morfometrik göstəricilər Plan: 1.Xəritələr üzrə sahənin hesablanması 2. Xəritələr üzrə uzunluğun hesablanması 3. Xəritələr üzrə ərazinin sahəsinin hesablanması <i>Mənbə:</i> [1;2;5]	2	2			
Cəmi: 60		30	30			

XI.Fənn üzrə tələblər:

Materiklərin və okeanların tədrisi zamanı tələbələr materiklərin ümumi fiziki-coğrafi icmalı, təbiəti, torpaq-bitki örtüyü, heyvanlar aləmi, landşaftları, fiziki-coğrafi regionlarına aid ətraflı məlumat alırlar.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Geodeziyanın inkişaf tarixi xəritələrin tərtibində kartoqrafik proyeksiyanın rolu.
- Geodeziyada istifadə olunan alətlər. Geodeziyanın şəhərsalma əhəmiyyəti.
- Xəritələrin miqyasa görə təsnifatı.
- Xəritələrin hazırlanması və redaktə işləri haqqında təsəvvür yaradır
- Kartoqrafik proyeksiyaların həm təhrif ,həm də qurulma üsuluna görə təsnifatını aparır

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

İmtahan sualları

1. Geodeziya elminin məqsəd və vəzifələri
2. Geodeziya inkişaf tarixi
3. Yer in forma və ölçüləri

4. Geodeziyada istifadə olunan proyeksiyalar
5. Coğrafi koordinatlar
6. Miqyasın məzmunu
7. Cəhətləndirmə. Azimut və direksiyon, Rumb
8. Kartoqrafiya elminin məqsəd və vəzifələri
9. Kartoqrafiyanın inkişaf tarixi
10. Kartoqrafik proyeksiyalar
11. Coğrafiya xəritələri və atlaslar
12. Kartoqrafik şərti işarələr
13. Xüsusi və tematik xəritələr
14. Kartoqrafik generalizasiya
15. Kartometik və morfolometik göstəricilər
16. Coğrafiya xəritələrinin təsnifatı
17. Topoqrafik xəritələr
18. Relyefin fiziki xəritədə təsviri
19. Geodeziyanın digər elmlərlə əlaqəsi
20. Yer üzərində Azimut bucağının ölçülməsi
21. Geodeziyanın sahələri
22. Geodeziyanın əhəmiyyəti
23. Azmut və direksiyon bucağı ilə cəhət təyini
24. Geodeziya elmi nədən bəhs edir
25. Paralellər və meridianlar
26. Xəritələrin ərazi əhatə etməsi
27. Xəritələrin əhəmiyyəti
28. Geodeziyada istifadə olunan cihazlar
29. Miqyasın növləri
30. Plan və xəritənin fərqi
31. Silindirik proyeksiyaların növləri
32. Coğrafiya xəritələrinin əhəmiyyəti
33. Xüsusi və tematik xəritələr
34. Cəhətlərin təyini Azimuta əsasən
35. Geodeziyada istifadə olunan proyeksiyalar
36. Orta əsrlərdə geodeziyanın inkişafı
37. Qədim dövrlərdə geodeziyanın inkişafı
38. Qədim dövrlərdə kartoqrafiyanın inkişafı
39. Kartoqrafiyanın digər elmlərlə əlaqəsi
40. Topoqrafik xəritələrin növləri
41. Geodeziyada istifadə edilən ölçü vahidi

I Kollokvium sualları (11.11.2025-ci il tarixinədək keçirilən mövzular üzrə):

1. Geodeziya elmi nədən bəhs edir
2. Geodeziya elminin məqsəd və vəzifələri
3. Geodeziyanın inkişaf tarixi
4. Orta əsrlərdə geodeziyanın inkişafı

5. Qədim dövrlərdə geodeziyanın inkişafı
6. Geodeziyanın digər elmlərlə əlaqəsi
7. Geodeziyanın xalq təsərrüfatında əhəmiyyəti
8. Yerin forma və ölçüləri
9. Geodeziyada istifadə olunan proyeksiyalar
10. Konus və silindirik proyeksiyalar
11. Coğrafi koordinatlar sistemi
12. Coğrafi uzunluğu
13. Coğrafi enlik
14. Miqyasın növləri
15. Orta və kiçik miqyaslı xəritələr

II Kollokvium sualları (16.12.2025-ci il tarixinədək keçirilən mövzular üzrə):

1. Cəhətlərin təyini
2. Azimut və direksiyon bucaqları
3. Kartoqrafiya elmi nədən bəhs edir
4. Kartoqrafiya elminin məqsəd və vəzifələri
5. Kartoqrafiya elminin tarixi
6. Kartoqrafiyanın digər elmlərlə əlaqəsi
7. Orta əsrlərdə kartoqrafiyanın inkişafı
8. Kartoqrafiya elminin coğrafiya ilə əlaqəsi
9. Kartoqrafik proyeksiyalar
10. Proyeksiyaların əhəmiyyəti
11. Coğrafiya xəritələrinin təsnifatı
12. Siyasi və fiziki xəritələr
13. Xəritələrin miqyası görə təsnifatı
14. Xüsusi və tematik xəritələr.
15. Topoqrafik xəritələr

Geodeziya, kartoqrafiya” fənninin sillabusu “Coğrafiya müəllimliyi” ixtisası (proqramları üzə) tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus “Coğrafiya və onun tədrisi metodikası” kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir. (12 Sentyabr 2025-ci il, protokol № 01).

Fənn müəllimi:

Kafedra müdiri:

b/m.T.B.Bayramov

dos.S.Q.Əzizov